ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל

ולפני ר' יוםי ואמרו יחלוקו את חדש העיבור:

מעשה לסתור חסורי מחסרא והכי קתני

ואם אמר לו בשנים עשר זהובים לשנה

מדינר זהב לחדש יחלוקו ומעשה נמי

בציפורי באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים

עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחדש ובא

מעשה לפני רבן שמעון ב"ג ולפני ר' יוםי

ואמרו יחלוקו את חדש העיבור אמר רב

אי הואי התם הוה יהיבנא ליה כוליה

למשכיר מאי קא משמע לן תפום לשון

אחרון הא אמר רב חדא זימנא דאמר

רב הונא אמרי בי רב אסתירא מאה מעי

מאה מעי מאה מעי אסתירא אי

מהתם הוה אמינא פרושי קא מפרש קמשמע

לן ושמואל אמר בבא באמצע חדש עסקינן

אבל בא בתחלת חדש כוליה למשכיר בא

בסוף חדש כוליה לשוכר מי אמר שמואל

לא אמרינן תפום לשון אחרון והא ירב

ושמואל דאמרי תרוייהו יכור בשלשים אני

מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה

אחרונה כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר

לך ראשון ראשון קנה התם מעמא מאי משום

דתפים הכא נמי קא תפים יורב נחמן אמר

יקרקע בחזקת בעליה קיימת מאי קמ"ל תפום לשון אחרון היינו דרב יאע"ג דאפיך

מיפך בעו מיניה מרבי ינאי ישוכר אמר

נתתי ומשכיר אומר לא נמלתי על מי להביא

ראיה אימת האי בתוך זמנו תנינא אי לאחר

זמנו תנינא דתנן [א] גיומת האב בתוך שלשים

יום בחזקת שלא נפדה עד שיביא ראיה

שנפרה ילאחר שלשים יום בחזקת שנפרה עד

שיאמרו לו שלא נפדה לא צריכא ביומא

דמשלם זמניה מי עביד איניש דפרע ביומא

דמשלם זמניה או לא אמר להו ר' יוחנן תניתוה

שביר

ל) ב"ב פו: קה. [קו:],ל) לקמן קי, ג) בכורות מט., ד) דלמת לשון ראשון

בצ"ל ר"מ.

צח א מיי׳ פ״ד מהל׳ עשין פג טוש"ע ח"מ סי

עשין פני טוט"ע ווימי טיי ר סעיף ז: צמ ב ג מיי' פ"ז מהל" שכירות הלכה ב סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי שיב סעיף טו: של מעיף מו. קדה מיי שם הלי ג ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג שם טוש"ע מ"מ סי' שיו סעיף ה: קא ו ז מיי' פי"א מהל' בכורים הלכה סמג עשין קעד טוש"ע י"ד סי' שה סעיף יד:

> הגהות הב"ח רש"י ד"ה שוכר וכו׳ (ה)

שכר השנה: (כ) ד"ה שכר השנה: מון בתוך זמנו היינו תוך השנה דשכירות אינה : אחרון וכות יום תום' ד"ה וכל וכו' אפשר לומר דעתו על שניהם: (ד) ד"ה הוה אמינא וכו' משום דמפרש לשונו אסמירא:
(ה) בא"ד מאה מתלמין
סלעין אלא:

הגהות הגר"א

[א] גבו' דתנן ממ כו'. נייב גירסת הרנ"ף ורא"ש דתניא כל ל' יום בחוקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן לאחר ל' יום בחוקת שנתן עד כו'. וקאי אשכירות סתם שהוא על ל' ום וכ"ה ברמב"ם וש"ע ורש"י החליף הגירסא וכדעת תוס' וש"פ בפ"ק לב"ב (ועמ"ם רבינו בח"מ סי' שי"ו ס"ק ב'): [ב] תום' סד"ה בחזקת. או יפול כו'. נ"ב אבל רא"ש בסי' כ"ה כתב דבתוך זמנו או הקדים לו שכרו אינו יכול להוליאו אף בכה"ג:

ליה לר׳ יוסי אי תפים לשון ראשון או אחרון ובתמורה (דף

ובפסחים (דף נג: ושם) ובמנחות (דף קג: ושם) אית ליה לרבי יוסי דבגמר דבריו אדם נתפם וי"ל דהכא מספהא ליה שאי אפשר לומר (ג) דעת של שניהם שהרי סותרים זה את זה אבל בתמורה שאינם סותרים זה את זה א"ר יוסי תפוס לשון שניהם וההיא דנזיר דמפרש דבריו הריני נזיר מן הגרוגרות והרי עלי מנחה מן השעורים קאמר דבגמר דבריו אדם נתפק: הוֹה אמינא פרושי קא מפרש. פי׳ בקונט׳ אסתירא מאה מעי מאה מעי לא משום תפום לשון אחרון אלא משום דמפרש (ד) לשון אסתירא חשוב דשוה מאה מעי וחשה דתנן בפרק גט פשוט (ב"ב דף קסה:) זוזים מאה דאינון סילעין חלחין אין לו אלא מאה אלמא כי פרושי מפרש אזלינן בתר פחות שבלשונות למימר דאינון סילעין חלחין גרועין דליכא למימר התם לא מפרש אע"ג דאמר אינון כיון שרחוקין כל כך זה מזה מאה מתלתין (ס) אלא מהדר קא הדר ביה דא"כ היה הולך הכל אחר התחתון כדתנן התם כתב למעלה מנה ולמטה מאתים הכל הולך אחר התחתון ונראה לר"י לפרש דאי מהתם מההיא דאסמירא הוה אמינא הכא פרושי קמפרש והוי כולו לשוכר דהכי האמר י"ב דינרים לשנה אך שתשלם לי דינר בכל חדש לא אמתין עד סוף שנה כמו שכירות שאינה משתלמת אלא לבסוף וכי האי גונא אמר פרק בית כור (שם דף קה. ושם) גבי חלוקין עליו חביריו על בן ננס ואי הוה אמר הכא כולו למשכיר גרידא ה"א בההיא דאסתירא פרושי המפרש וניזיל בתר פחות שבלשונות כי ההיא דגבי גט פשוט אף ע"ג דלא אמר דאינון מאה מעי כדקאמר התם אי נמי הוי אמינא האי דכולו למשכיר לאו משום תפום לשון אחרון אלא

מספקא ליה ומשום דקרקע בחזקת בעליה קיימת הוי למשכיר ואפי׳ אפיך מיפך כדאמר רב נחמן ורבינו שמואל פי׳ בפרק בית כור בע"ח אי מהחם דמרחן ה"א פרושי קמפרש שמסופק היה וקאמר י"ב דינרים לשנה אם היא פשוטה ודינר זהב לחדש אם היא מעוברת ולכך כולו למשכיר ולאו משום תפום לשון אחרון והשתא לא הוי פרושי קא מפרש כההיא דהתם דלעיל דהתם הוי כדפי׳ ר"י ותו ההיא דמרחץ אין לריך לדחות משום דפרושי קמפרש דבלאו הכי איכא למידחי דטעמא הוי משום דקרקע בחזקת בעליה עומדת ואפילו אפיך מיפך וכדפירש ר"י ניחא אלא דבפ' בית כור אינו מיושב לשון אי מההיא דמשמע דקאי אמרחן והרבה יש כיולא בזה בגמרא ולפירוש רבינו שמואל אינו מיושב בשמעתין אי מההיא ולפירוש הקונט׳ אינו מיושב שם אם לא תפס שם כפי׳ רבינו שמואל וכאן כפירוש הקונט׳ וי״ם דל״ג אי מההיא אלא גרס מהו דמימא ומו לא וניחא טפי: בחזקת שלא נפרה. וא״ת לאביי דאמר בפרק השותפים (ב"ב דף ה. ושם ד"ה ובא) עביד איניש דפרע בגו זמניה אמאי הוי בחזקת שלא נפדה וי"ל דהתם הוי טעמא כי היכי דלא לטרדו והא לא שייך בפדיון הבן שיכול ליתן לאיזה כהן שירצה אבל קשה דא"כ היכי מייתי הכא מיניה ראיה לשוכר דשייך טעמא דלא לטרדן אלא יש לומר דלהכי הוי בחזקת שלא נפדה לפי שירא שימות הבן או יתעכלו המעות תוך שלשים דאין בנו פדוי כדאמר רבא בפרק יש בכור (בכורות דף מט. ושם) ושוכר נמי ירא להקדים השכר פן יפול הבית [-] או יפול ביתו של משכיר עלמו ויוליאנו דאמר ליה לא עדיפת מנאי כדאמרינן לעיל (דף קא:): נקיטת

ובא מעשה לפני ר' יוםי בו'. תימה דלשמואל משמע דמספקא במ' מעשה לססור. רישא תנא או כוליה דשוכר או כוליה דמשכיר ומייתי מעשה דיחלוקו: ואם אמר לו וכו'. דאיכא תרתי לישני כה: ושם) גבי חמורת עולה ושלמים א"ר יוסי דבריו היימים והיינו לשנה ולחדשים: י**חלוקו.** דלא ידעינן אי תפוס לשון ראשון או תפום לשון שניהם ובנזיר פ"ב (דף ע. ושם) ובובחים (דף ל. ושם) לשון אחרון: אססירא מאה מעי מאה מעי. אם אחד אומר לחבירו

בכמה חפץ זה אמר לו אסתירא מאה מעי ונתרצו מאה מעי חייב לו: ואם אמר מאה מעי אסתירא. חייב לו אסתירא. תפוס לשון אחרון: אי מהחם. הוה אמינא טעמא לאו משום דאית ליה תפוס לשון אחרון אלא דהאי כוליה לשון חד אלא פרושי קמפרש סלע גדול שהוא שוה מאה פרוטות וכי אמר מאה מעי אסמירא הכי א"ל מאה פרוטות רעות שאינן שוות אלא סלע אסתירא סלע מדינה והוא חלי דינר שהוא שמיני שבסלע לורי כדאמרינן בהחובל (ב"ק 3.) בהתוקע לחבירו משלם לו סלע והוא חלי דינר וחלי דינר ל"ו פרוטות שהפרוטה אחד משמנה באיסר וחלי דינר שלש מעה כסף שהן ששה פונדיונין ופונדיון שני איסרין הרי י"ב איסרין לחצי דינר תן לכל איסר ח' פרוטות הרי ל"ו וכי אמר ליה אסתירא מאה מעי סלע שהוא יותר ארבע פרוטות קאמר ליה דסתם מעות פרוטות נינהו אי לא פירש מעות כסף. ואי אפשר לומר דמאה מעות כסף קאמר שאין לך סלע כזה שאפי׳ סלע לורי אינו אלא כ״ד מעות: ושמואל אמר. מתני׳ דתני יחלוקו: בבא לב"ד באמנע החדש. ואמר לו נא מביתי או תן לי שכר חדש זה וכי מספקא לן איזהו לשון נתפים אמרינן העמד ממון על חזקתו ומה שדר בה כבר לא מפקינן מיניה די ודלמא לשון אחרון אית לן למיתפס ומה שלא עבר מן החדש או יצא או יתן לו שכרו העמד קרקע על חוקתה בחוקת בעליה: כולו למשכיר. העמד קרקע בחוקת בעליה: בסוף החדש כולו לשוכר. העמד ממון על חזקתו: יכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה. ואט"פ שמשך אינה משיכה דכוליה חד מקח הוא ועד דמשך כוליה לא קני מידי: ראשון קנה. כיון דח"ל

סאה בסלע כל סאה וסאה הוה ליה חד מקח ומשיכת כל אחת קנאה: התם משום דתפים הוא. ולעולם מספקא ליה לשמואל הלכך מכי תפים אין בנו כח להוליא מידו העמד דבר על חזקתו: ורב נחמן אמר קרקע בחוקת בעליה עומדת. ואפילו בא בסוף החדש כולו למשכיר שהספק לא עכשיו נולד אלא מתחילת החדש נולד והעמד קרקע על חזקתו ונמצא שדר בשל חבירו וצריך להעלות לו שכר: אע"ג דאפיך מיפך. ואמר ליה מעיקרא מדינר זהב לחדש משנים עשר זהובים לשנה קאמר רב נחמן כולו למשכיר דטעמא לאו משום דתפום לשון אחרון הוא אלא ספוקי מספקא ליה וספיקא שדי ליה אתחילת החדש וקרקע בחזקת בעליה תעמידנו: שוכר אומר נתתי. שכר (א) שנה: בתוך ומנו. (כ) שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף והוא ביום אחרון של שנה: הכי גרסינן דחנן מח האב בתוך שלשים יום בחוקת שלה נפדה עד שיביה רחיה שנפדה לחחר שלשים בחוקם שנפדה עד שיחמרו לו שלח נפדה. ובבכורות תני לה גבי בכור דכתיב ביה (במדבר יח) מבן חדש תפדה הלכך מסתמא בתוך שלשים יום לא פדאו אביו הלואי שיפרע אדם חובו בזמנו וחייב הבן לפדות עלמו: ומה לחתר שלשים. סתמיה פדוי דפדאו האב בזמנו: עד שיאמרו. השכינים ידוע לנו שלא פדאך אביך שהוא לוה בשעת מותו. וגבי כהן לא שייך למיתני לשון יביא ראיה דכהן לאו בעל דינו הוא דאי בעי אמר ליה לדידך לא יהיבנא אלא לכהן אחר ולהכי תני עד שיאמרו לו. ומשיאמרו לו המלוה מוטלת עליו שיפדה הוא עלמו: לא לריכא שהבעו לדין ביומה דמשלם זמניה. והוא אומר לו נתתיו בבקר:

מוסף רש"י ששכר מרחץ מחבירו כו'. דא"ל הכי מרחץ זה אני משכיר לך בי"ב זהובים לשנה, דינר זהב לחדש, ואותה שנה שנת עיבור היתה, ואי תפסינן לשון ראשון נתעברה לשוכר ולא יתן אלא י"ב זהובים לי"ג יתן חנח ייצ זהוכים נייג חדשים, כדתנן המשכיר בית לחברו לשנה נתעברה השנה נחעברה לשוכר, ואי תפסינן לשון אחרון נתעברה למשכיר וחייב ליתו לו י"ג זהובים, כדתנן נמי השכירו לחדשים נתעברה השנה נתעברה למשכיר. ישפה) למעברים והכא בלשון ראשון השכיר לו בית לשנה ובלשון אחרון השכיר לו לחדשים, והרי שתי הלשונות סותרין זה את זה (רשב"ם ב"ב קה.). יחלוקו את חדש חלי החדש, דממון המוטל נספק חולקין, דמספקה להו אי מפוס לשון ראשון או לשון אחרון (שם). כור בשלשים אני מוכר לך. בשת שים אבי בויכו קר לריך היה לו למעות כנגד דמי הכור ולא נתכוין שיהא זה קונה פחות מכור, אלא כור בצמצום מקנה לו לא פחות ולא יותר, הלכך אפילו אם משך ואע"פ שפסק ואפילו ברשות לוקח ובכליו לוקח, לא קנה עד שיהא הכור מדוד כולו. דהכא מדידה מעכבא הואיל והקפיד במכירה פחות מכור ויותר מכור. ומשום הכי יכול לחזור בו מכל המכירה, אפילו כשמדד לו כ"ט סאין חוזר הוא כל זמן שלא נמדד סאה אחרונה, ואע"פ שמשך הכ"ט סאין אינה משיכה מעליא. דכור זה חד מקח הוא ועד דמשיך כוליה לא קני כדאמרינן בפרק הזהב (מז.) דהיכא דמכר לו חמור בפרה וטלה ומשך את הפרה ולא משך את הטלה יכולין לחזור חת הטנה יכונין מחור בם משום דלא הוי משיכה מעלייתא, ומתני דקחני משך ולא מדד קנה, היינו כשתקנה לו כל החבילה כמות שהיא והמדידה גלוי מילתא בעלמא היא להודיע וכעי"ז שם קה.). ראשון ראשון קנה. שכל אחד מכירה בפני עלמו היא, וכגון דהויא מדה דלוקח ובסימטא דקני ליה כליו, יפטינוסט דקני פים פכיו, א"נ ברשות מוכר וכגון דא"ל מעיקרא יקנה לך כליך ברשותי (שם פר:). בחזקת שלא נפדה. דלח עביד אינש דפריק תוך שלשים, עד שיביא ראיה (בכורות מט.). בחזקת שנפדה. דכהן הוי מוליח מחבירו והורע כחו (שם). עד שיאמרו לו. לכן שנוה חביו בשעת מיתתו שלא נפדה, ובאמירה סגיא בלא עדות גמורה.

חוקה דמחוקינן ליה בחוקת שנפדה, לאו זו היא חוקה

מעלייתא, דרובא דאינשי לא

והכא לא שייך למימר עד

ייספה כה שיין פנוינות עד שיביה ראיה, דהכה יכול לומר לו הבן לכהן דעלמה

יהביה אבא מוח.

למפרע חובו מיד,

אריר